

ОГЛЯД ІНСТРУМЕНТІВ ПІДТРИМКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ (за період 01 – 31.07.2022)

ПОДАТКОВА ТА МИТНА ПОЛІТИКА

Динаміка податкових надходжень до бюджету в липні 2022 р. разом із поступовим відновленням економічної активності була зумовлена низкою чинників податкової та митної політики: 1) граничним строком сплати податків та зборів (не пізніше 31 липня 2022 р.) для платників податків, які мали можливість своєчасно виконувати податкові обов'язки щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, але не дотримувалися їх і звільнялися від відповідальності за несвоєчасне виконання таких обов'язків відповідно до підпункту 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України; 2) неможливістю платників ПДВ зменшити податкове зобов'язання на суму податкового кредиту через окремих контрагентів, які перейшли на спрощену систему 2 %; 3) скасуванням з 01 липня 2022 р. низки митних пільг із оподаткування при ввезенні товарів платниками єдиного податку – неплатниками ПДВ та при ввезенні транспортних засобів громадянами; 4) незначним бюджетним відшкодуванням ПДВ; 5) зростанням цін та збільшенням курсу гривні щодо долара США.

Платники податків продовжують підтримувати державу в складний воєнний час, сумлінно їх перераховуючи. У січні–липні 2022 р. надходження (сальдо) до зведеного бюджету за платежами, що контролюються Державною податковою службою (ДПС), становили 625,4 млрд грн, що на 102,5 млрд грн, або на 19,6 % більше, ніж у січні–липні 2021 р. Зокрема, до державного бюджету надійшло 418,1 млрд грн, що на 79,1 млрд грн, або на 23,3 % більше. До місцевих бюджетів сплачено 207,3 млрд грн, що на 23,4 млрд грн, або на 12,7 % більше, ніж у січні–липні 2021 р. До того ж, у липні 2022 р. надходження (сальдо) до зведеного бюджету за платежами, що контролюються ДПС, становили 99,2 млрд грн, у т. ч. до державного бюджету сплачено 65,7 млрд грн, до місцевих бюджетів – 33,6 млрд грн. Надходження єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) у січні–липні 2022 р. становили 224,3 млрд грн, що на 30 млрд грн, або 15,4 % більше, ніж у січні–липні 2021 р. Надходження ЄСВ у липні 2022 р. становили

34,3 млрд грн, що на 5,1 млрд грн, або на 17,3 % більше, ніж у липні 2021 р. (рис. 1).

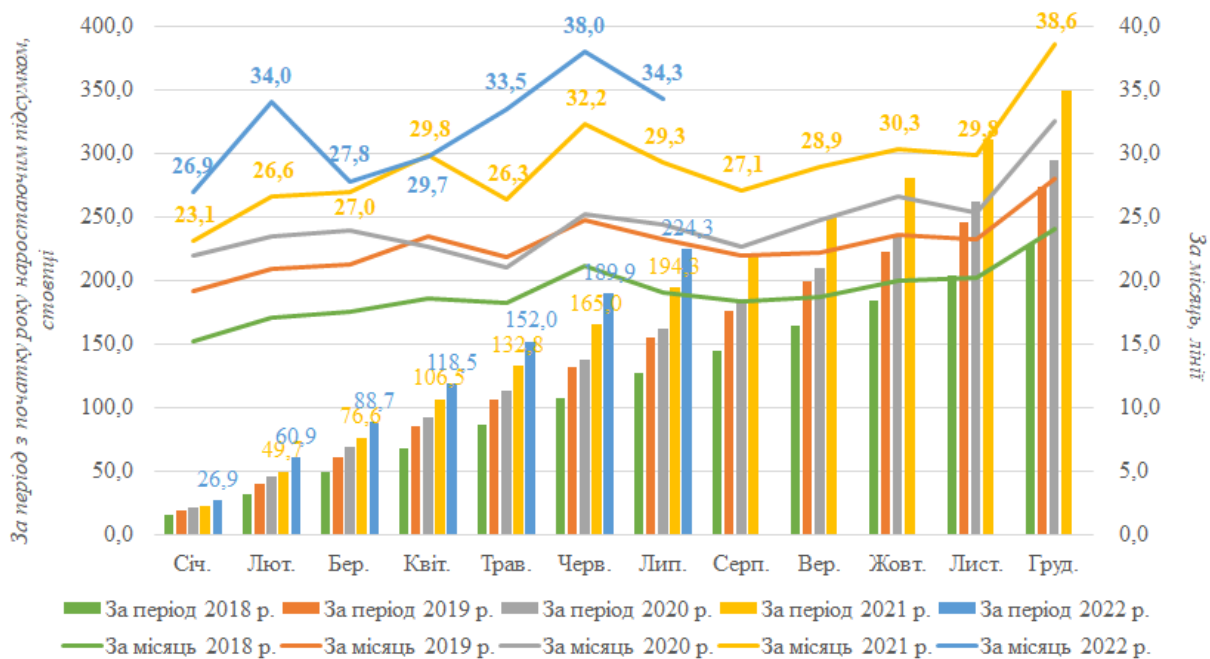

Рис. 1. Надходження єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в 2018–2022 рр., млрд грн

Джерело: складено за даними Державної податкової служби України та Міністерства фінансів України.

Державна податкова служба України повідомила, що громадяни задекларували активів на 4 млрд грн у рамках «податкової амністії». З початку кампанії одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб станом на 20 липня 2022 р. задекларовано 4 млрд грн. Сума задекларованого до сплати збору становила 241,7 млн грн. ДПС нагадала, що кампанія одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб завершується 01 вересня 2022 р. та закликала громадян не зволікати й скористатися можливістю легалізувати активи, з яких станом на 01 січня 2022 р. не були сплачені податки. Як повідомив 26 липня 2022 р. народний депутат України Я. Железняк, через війну дію «податкової амністії» буде продовжено на пів року – до 01 березня 2023 р. Відповідне рішення на своєму засіданні прийняв Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

Мінфін спільно з профільним Комітетом Верховної Ради домовилися про розширення співпраці з Організацією з економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у питаннях розвитку податкової політики. Заступниця міністра фінансів України та Голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики за сприяння Проектного офісу реформ при Міністерстві фінансів

провели онлайн-зустріч із керівником підрозділу глобальних відносин та розвитку Центру податкової політики і адміністрування ОЕСР Беном Дікінсоном за участі Томаса Балко, старшого радника групи з розвитку кадрів для боротьби з BEPS практиками Управління глобальних відносин та розвитку Центру податкової політики та адміністрування ОЕСР. Під час зустрічі учасники обговорили прогрес, якого Україна досягла впродовж 2019–2021 рр. щодо впровадження заходів Плану дій BEPS у сфері податкової політики. Учасники зустрічі домовилися про залучення експертів ОЕСР до доопрацювання проєкту Плану відновлення України з питань, які вже увійшли до документа (зокрема, щодо розвитку моделі оподаткування доходів фізичних осіб, екологічного оподаткування, розширення повноважень місцевих органів влади з адміністрування місцевих податків та зборів тощо). Також експерти ОЕСР виявили готовність посприяти в запровадженні заходів для розвитку кадрового потенціалу Міністерства фінансів України та Державної податкової служби, підвищення кваліфікації кадрів.

ДПС та Держпраці посилюють взаємодію в питаннях, що стосуються детінізації ринку праці. Було узгоджено механізми взаємодії ДПС та Держпраці щодо проведення превентивної роботи, у т. ч. під час інформаційної кампанії «Виходь на світло!» стосовно зниження рівня неофіційного працевлаштування та проведення моніторингу стану незадекларованої праці у суб'єктів господарювання. ДПС та Держпраці домовилися забезпечити дієву комунікацію територіальних органів, спрямовану на детінізацію ринку праці та вдосконалення контролю за оформленням трудових відносин із найманими працівниками.

Із 01 липня 2022 р. припинили дію широкі митні пільги на імпорт товарів та окремих транспортних засобів, що ввозилися громадянами на митну територію України. Пільги скасовано Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо перегляду окремих пільг з оподаткування» від 21 червня 2022 р. № 2325-IX, який набрав чинності 01 липня 2022 р. Тому імпорт товарів, що ввозяться фізичними особами – підприємцями та юридичними особами незалежно від системи оподаткування, знову обкладатиметься ввізним митом. А «спрощенці» I–III груп, які не є платниками ПДВ, знову ввозитимуть товари зі сплатою податку на додану вартість. Крім того, відновлено митні платежі на імпорт транспортних засобів, що ввозяться громадянами. За весь час т. зв. «нульового» митного оформлення транспортних засобів, що тривав у квітні–червні 2022 р., було ввезено майже 237 тис. транспортних засобів. Пільги зі сплати платежів становили 26,1 млрд грн (рис. 2). Наразі митне оформлення транспортних засобів проводиться в порядку, встановленому законодавством, що діяло до скасування платежів.

Рис. 2. Результати застосування т. зв. «нульового» митного оформлення транспортних засобів, що ввозилися громадянами на митну територію України у квітні–червні 2022 р.

Джерело: інфографіка Державної митної служби України.

Ухвалено рішення про т. зв. «митний безвіз» – запрошення України до Конвенції про процедуру спільного транзиту (NCTS) та Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами. Рішення прийнято на засіданні робочої групи з питань відповідних конвенцій за результатами розгляду висновків фінальної Оціночної місії Генерального директорату з питань оподаткування та Митного союзу Європейської Комісії (DG TAXUD), що відбулося 23-24 червня 2022 р. Після приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту (NCTS) український бізнес зможе користуватися такими перевагами та спрощеннями:

- одна транзитна декларація та одна гарантія для переміщення товарів між 36 країнами (з країнами ЄС і ще зі Сполученим Королівством, Туреччиною, Сербією, Північною Македонією, Ісландією, Норвегією, Ліхтенштейном та Швейцарією);
- авторизовані підприємства зможуть відправляти та отримувати товари на своєму підприємстві без заїзду на митні термінали;
- українські фінансові гарантії діятимуть ще в 35 країнах світу.

Приєднання до NCTS – це важливий елемент митної інтеграції з ЄС. Цьому має передувати прийняття Верховною Радою України законопроекту № 7420 від 31 травня 2022 р. та законопроектів про приєднання до цих двох конвенцій, здійснення всіх відповідних міжнародних процедур. За оптимістичним прогнозом, очікується, що міжнародне застосування Україною режиму спільного транзиту через систему NCTS розпочнеться з 01 грудня 2022 р.

Державна митна служба України розглядає оптимізацію роботи митниць.

У Державній митній службі України відбулася нарада щодо вирішення питань митниць, які перебувають на тимчасово окупованих територіях та в зоні ведення активних бойових дій. Ключовим питанням наради був перерозподіл штатної чисельності працівників митниць з метою оптимізації роботи Держмитслужби, а саме: підсилення за рахунок працівників митниць, що тимчасово припинили свою діяльність, митниць Західного регіону для оперативного та безперебійного забезпечення заходів із пропуску, митного контролю та оформлення товарів, транспортних засобів і гуманітарних вантажів в умовах воєнного стану.

Верховна Рада України ухвалила зміни до Митного кодексу для спрощення процесу декларування товарів. Верховна Рада України прийняла в другому читанні законопроект «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо врегулювання процедури складання митних декларацій на товари, які класифікуються у межах однієї товарної позиції згідно з УКТ ЗЕД, відповідно до Митного кодексу Європейського Союзу» (законопроект № 4517 від 18 грудня 2020 р.). Запропоновані Мінфіном зміни до Митного кодексу України спрощують для бізнесу процес декларування товарів, зокрема буде надано можливість групувати товари зі схожими характеристиками під одним кодом і наводити їх повний опис в одній графі митної декларації. На відміну від норм, котрі раніше існували в Митному кодексі України, однак не працювали належним чином, законопроектом пропонується імплементувати європейські правила – групувати товари лише із схожими характеристиками (у межах однієї товарної позиції УКТ ЗЕД).

Бюро економічної безпеки України (БЕБ) розпочало процес формування Стратегії інституційного розвитку на 2022–2027 роки. Наразі відбуваються стратегічні сесії зі співробітниками структурних підрозділів БЕБ, під час яких напрацьовуються стратегічні ініціативи. Напрями розвитку будуть обговорюватися з міжнародними партнерами для активного залучення донорської підтримки та ефективного планування фінансування. З метою належної реалізації цієї Стратегії також буде розроблено відповідну Дорожню карту. Зазначені документи перебуватимуть під постійним моніторингом, а також будуть коригуватися з огляду на нові ризики, зміни зовнішніх обставин та глобальні тренди.